

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Diuinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 3. Quænam alia circa diuinas ideas determinanda restent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

aturam quatenus intellectarum à Deo. Quo diuinas ideas ex duobus videtur componere, nempe ex Dei essentia, in quantum est intellectio creaturarum, & ex ipsi creaturis, in quantum obiectiue sunt in ipsa Dei intellectu. Dicit itaque artic. 2. in corp. postquam statuerit vt certum, in mente diuina esse plures ideas. Hoc autem quomodo diuina simplicitati non repugnet, facile est videre, si quis consideret, ideam operati esse in mente operantis, sicut, quod intelligitur, non autem sicut species, qua intelligitur, quæ est forma faciens intellectum in actu. Forma enim domus in mente edificatoris est aliquid ab eo intellectum, ad cuius similitudinem domum in materia format. Non est autem contra simplicitatem diuini intellectus, quod multa intelligat; sed contra simplicitatem eius esset, si per plures species eius intellectus formaretur. Vnde plures ideae sunt in mente diuina vt intellectus ab ipso.

28 Tertio probanda ratio est propositionis nostræ doctrina, Et primum, quod ideæ obiectiue creaturarum sint ipsæ creaturæ secundum esse obiectiuum, quod habent in mente diuina mediâ scientiâ, qua prout factibiles cognoscuntur à Deo, per ea, quæ diximus circa proposit. 1. manet sufficienter probatum. Insuperque confirmari potest ex communi doctrinâ multorum Patrum, atque Philosophorum, quorum testimonia refert Petauus lib. 4. Theolog. dogm. cap. 10. & 11. duplicem Mundum cognoscentium, Cælumque duplex, ac Terram duplicem, & cætera proinde duplicia: alterum intelligibile, & sub aspectum non cadens, scilicet quantum ad esse obiectiuum, quod habet in mente diuina; alterum externum, & aspectabile, quantum ad esse videlicet existentielle, & physicum, quod habet à parte rei. Quo plene supponunt, Mundum illum intelligibilem, partesque eius intelligibiles ideas obiectiuas esse, quibus Deus ad istum visibilem Mundum cum suis partibus fabricandum directus est.

29 Deinde, quod actus scientiæ diuinæ ad creaturas, prout factibiles terminati sint ideæ formales ita, vt ex eis, & ex obiectiuis integræ totalique creaturarum resultent ideæ, probatur. Quia, proprium munus integræ, & totalis ideæ est dirigere artificem ad conformandum suam operationem, & opus eum ideâ ipsâ. Sed talis directio tum ab obiecto, quod proponitur imitandum, siue exprimendum per opus externum artificiosè factum, tum à cognitione, per quam proponitur, præstatur; à cognitione quidem proponendo, & quasi mentaliter formando id, quod per opus externum imitandum, seu exprimendum est; ab obiecto autem sese imitabile, seu expressibile obijciendo, siue præbendo. Igitur integræ, & totalis ideæ ex obiecto imitabili, seu expressibili, ex cognitioneque illud proponente coalescit tanquam ex duabus ideis partialibus alterâ obiectiuâ, & alterâ formali. Et consequenter actus scientiæ diuinæ ad creaturas prout factibiles terminati ita sunt formales ideæ, vt ex eis, & ex obiectiuis integræ totalisque creaturarum resultent ideæ. Quod erat probandum.

30 Dices. Id solum dicitur exemplar, atque adeo & ideæ, quod artifex intendit imitari. At non intendit imitari conceptum formalem, sed tantum obiectiuum. Ergo solus hic exemplar, atque adeo & ideæ venit dicendus. Distinguo maiorem. Quod artifex intendit imitari tum per opus artificiosum, tum per ipsius effectiorem; conce-

do: per solum opus artificiosum; nego. Deinde minorem. At non intendit imitari conceptum formalem per opus artificiosum; concedo: per ipsius effectiorem; nego. Et nego consequentiam. Itaque, quemadmodum exequens, quod præscribit lex, aut dictamen rationis, non solum conformiter ad opus præscriptum, sed etiam conformiter ad legem, aut dictamen dicitur operari; quatenus id ipsum exequitur, quod dicit, siue præscribit lex, aut dictamen. Ita, qui facit opus artificiosum, non solum exemplari obiectiuo, quod ars proponit, siue præscribit, sed ipsi arti dicitur conformari; secundum artemque, siue secundum regulas artis operari, quatenus id ipsum exequitur, quod ars, siue artis regulæ, quæ cognitiones sunt operis artificiosi efficiendi, dicant, siue præscribunt.

Sed dices rursus. Causa finalis integræ solum bonum propositum per cognitionem est; non verò aggregatum ex ipso bono, & cognitione: hæc enim tantum est conditio causandi; tamen bonum aliter, quam mediâ illâ tanquam applicatione quadam sui ad causandum, finaliter causare non possit. Igitur causa etiam exemplaris solum exemplar obiectiuum propositum per cognitionem est; non verò aggregatum ex ipso exemplari, & cognitione: hæc enim tantum erit conditio causandi; tamen exemplar aliter, quam mediâ illâ tanquam applicatione quadam sui ad causandum, exemplariter nequeat causare. Non desunt qui negent antecedens, putantes, causam etiam finalem ex bono voluntari propositum, & ex cognitione proponente ipsum constari. Ita enim docet Lynce in sua Physicâ tract. 10. cap. 2. Sed ego, concesso antecedente. Nego consequentiam. Est enim discrimen ad rem inter causam finalem, & exemplarem: quod causa finalis mouet per modum cuiusdam consequibilis ab operante propter ipsam. Solum autem bonum propositum est consequibile ab illo, non item eius propositio, quæ iam habetur. At causa exemplaris mouet per modum cuiusdam imitabilis ab operante secundum ipsam. Non autem solum exemplar obiectiuum, sed eius etiam propositio suo modo est imitabilis ab illo; prout explicatum est.

QVAESTIO III.

Quanam alia circa diuinas ideas determinanda restent.

Dico, quæ per quæsiunculas sequentes proponuntur, & definientur.

31 Quæritur enim primò. Vtrum in Deo sint plures ideæ. Dicendum est, esse plures. Id enim docent August. verbis relatis supra num. 26. & alij Patres; S. Thom. loco citato num. 27. & cæteri Theologi. Quorum, qui censent in solis actibus scientiæ Dei diuinas ideas consistere, communiter ponunt eas inter se distinctas, & plures dumtaxat per rationem. Deberent tamen illas ponere realiter inter se distinctas, & plures, qui ex ijs actus diuinos complent per connotata extrinseca, vt Vazq. & alij: Siquidem iuxta horum sententiam actus scientiæ de creaturis prout possibilibus, in quibus ideas ponunt, præter diuinas formalitates realiter identificatas cum Dei essentia, & inter se, ipsas creaturas possibiles claudunt de con-

notato in suo conceptu reali: à quarum proinde reali distinctione non possunt non euadere illi inter se distincti realiter. Apud nos verò, qui ideas obiectiuas ponimus ab ipsis creaturis possibilibus re ipsa indistinctas, constituentique simul cum actibus scientiæ Dei, qui sunt ideæ formales, integras, & totales ideas creaturarum, non possunt non tam ipsæ ideæ obiectiuæ, quàm ideæ integre, & totales realiter esse inter se distinctæ à distinctione reali creaturarum possibilium, quas secundùm esse obiectiuum includunt in se. Quomodo autem ideæ formales, siue actus scientiæ de creaturis ipsis sumpti seorsim non solum per rationem, sed etiam à parte rei virtualiter distincti inter se sint iuxta sententiam nostram, ex generali doctrinâ de distinctione actuum scientiæ diuinæ traditâ supra disput. 24. quæst. 4. constat.

34. Secundò queritur. Vtrum Deus habeat ideas vniuersalium prout talium, vel tantùm singularium. Dicendum omnino, Deum non habere ideas vniuersalium prout talium, sed tantùm singularium. Tum quia Deus non cognoscit vniuersalia prout talia: nam id est proprium cognoscendum confusè, & per species alienas, vt constat ex doctrinâ traditâ à nobis in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 3. & disput. 17. quæst. 6. qui cognoscendi modus longè à Deo abest. Tum quia ideæ diuinæ dumtaxat sunt de factibilibus à Deo. Nullum autem vniuersale prout tale est factibile à Deo; sed tantùm singularia. Actiones enim sunt singularium. Loquor autem de vniuersalibus prout talibus, qualia dumtaxat sunt obiectiuè in intellectu eorum, qui concipiunt vt vnum ea, quæ in se sunt plura. Quoad suam enim realitatem vniuersalia aliud non sunt à singularibus, quæ sola sunt à parte rei. Ex quo rursus constat, Deum, qui cuncta cognoscit, vt sunt in se, de suis singularibus habere ideas: sicut de solis singularibus habet scientiam. Vnde patet, non bene asserere Quiros in comment. artic. 3. quæst. 15. S. Tho. num. 20. dari in Deo ideas tam vniuersalium, quàm singularium: quia, licet vniuersalium vt distinctorum à singularibus non detur idea; at idea de singularibus imbibit omnia prædicata singularium, quorum plura sunt vniuersalia, siue alijs communia. Non bene, inquam, id asseritur. Nam singularia, vt sunt realiter in se, nulla habent prædicata diuersa, & consequenter neque respectu scientiæ Dei: & ex ijs, quæ habent respectu nostri, nullum est vniuersale, siue alijs commune; sed cuncta sunt prorsus singularia: licet aliqua sint alijs similia, ob idque præbentia fundamentum, vt in vnum conceptum vniuersalem, pluribusque communem per intellectum nostrum coeant, quod est valde diuersum.

35. Tertiò queritur. Quarum rerum Deus habeat ideas. Dicendumque est cum communi, habere eum ideas omnium earum rerum, quas ipsemet causare potest. Habet autem pro singulis rebus realiter inter se distinctis etiam partialibus, & accidentalibus ideas singulas inter se distinctas iuxta dicta num. 33. tamen ex ideis omnium partium, & accidentium eiusdem entis vna totalis idea talis entis dici possit esse composita. Formalitatum autem eiusdem entis per solam rationem distinctarum plures ideæ in Deo non dantur; sicut nec plures actus scientiæ adhuc per rationem solam distincti, prout supra disput. 23. quæst. 4. num. 101. ostendimus.

Ex huius quæstionis resolutione sequitur 36 primò, Deum non habere ideam peccati: quia Deus peccati causa esse non potest. Addit Granad. tract. 7. de Scient. disput. 4. ne materialis quidem peccati Deum habere ideam. Cui ego consentio, si sermo sit de materiali peccato, qua tali, qualis est actio peccaminosa prout prouenit à creaturâ: cum quo stat, habere Deum ideam de illâ, prout prouenit à se; qua ratione ne materialiter quidem peccaminosa est. De errore item, de habitu vitioso, & similibus eatenus dictus est Deus ideam habere, quatenus eorum causa esse poterit. De quibus omnibus plura suo loco. De chymæris autem impossibilibus Deus non habet ideas: quia absolutè non sunt factibiles ab ipso.

Quartò queritur. Vtrum Deus habeat ideas negationum. Negat Granad. loco nuper citato: quia nullam habent negationes entitatem circa, quam exerceri possit causalitas exemplaris. Ob id enim dicunt omnes, Deum non habere ideas entitum rationis. Affermat Carlet. cum alijs disput. 25. supra citatâ lect. 3. quia Deus aliquo modo potest esse causa negationum: siquidem Deus in Ægypto, & moriente Christo, destruendo lucem cauit tenebras, & in diluio vniuersali homines, & animalia tollendo, eorum negationes etiam cauit. Ego censeo, ideas negationum non dari in Deo. Tum quia illæ non sunt à Deo causabiles positivè, sed tantùm permissivè, vt alibi expono. Tum maximè quia idea importat conceptum positivum per positivam cognitionem obiectum menti Dei, ad quem respiciens operetur. Deus autem de negationibus (tote nullam entitatem, seu quiditatem habentibus iuxta doctrinam de illis traditam in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 3.) nullum format positivum conceptum: earumque proinde veritates negatiuas iudicat, non quidpiam ponendo iudicio affirmatio; sed entia, quæ illæ negant, remouendo iudicio negatio. De entibus autem rationis fictis aliâ causa Deus non habet ideas: tamen illa faciat, qua ratione sunt factibilia, prout docuimus in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 5. Quia nimirum facit per ipsam cognitionem, qua primo illa concipit; quin vllus eorum præiuerit idealis conceptus.

Quintò queritur. Vtrum de ratione ideæ sit, quòd artifex illâ vsurus sit agens liberum respectu operis per eam causandi. Affirmatiuam partem tenet S. Tho. quæst. 3. de Verit. artic. 1. in corp. Vbi de ratione ideæ censet esse, vt quis, dum eâ vtitur, ex consilio operetur, & liberè sibi sinem præscribat. Id quod videtur etiam supponere S. Dionys. cap. 5. de Diuinis nominibus ideas vocat *prædestinationes*, & *bonas voluntates*. Quæ quidem acceptio ideæ omnino videtur retinenda, vt pote conformis vsui communi loquendi, sentiendique de ideis. (Quidquid nonnulli contradicant putantes, fat esse ad rationem ideæ, quòd agens cognoscituum per illam dirigatur ad operandum, siue libera, siue necessaria sit operatio eius). Etenim iuxta communem vsum loquendi nullus dicitur secundùm artem operari, atque adeò per ideam, nisi, quando ex consilio, & cum libertate operatur. Alioquin bruta animalia, quæ cognitione etiam ducuntur ad operandum, secundùm artem, & per ideam dicenda essent operari. Quod à communi loquendi vsu prorsus alienum est. Ob id S. August. ubique ideas diuinas rationes vocat; indeque probat eas in

in Deo esse; quia Deus cum ratione, siue rationabiliter, siue non irrationabiliter cuncta creauit, vt constat ex testimonijs eius relatis supra quæst. 1. Qui modi loquendi planè præferunt idearum vsui libertatem annexam esse. Unde sequitur, fore, vt Deus non diceretur, propriè loquendo, ideas habere, si ex necessitate naturæ, & non liberè operaretur.

39 Sextò quæritur. Vtrum Deus habeat ideas Verbi diuini, & Spiritus sancti. Sententia negatiua est communis inter Theologos, atque etiam inter Patres attribuentes ideas Deo respectiue dumtaxat ad productionem creaturarum. Non posse autem ipsi attribui respectu productionis Verbi, & Spiritus sancti sine temeritate, vel etiam forte sine errore, censent Bann. 1. par. quæst. 15. artic. 1. conclus. 5. & Zumel quæst. 2. conclus. 7. quasi idea ex conceptu suo denotet causam, qualem fas non est ponere in diuinis ad intra, sed tantum principium. Videtur tamen censura rigida: quia potest facile negari, ideam denotare causam, etsi deponat productionem termini cum præcisione ab eo, quòd sit aut à principio, aut à causâ. Sed, quidquid de hoc sit, ob aliam insuper rationem venit negandum, productionem Verbi, &

Spiritus sancti nasci ab idea; quia videlicet non sunt productiones liberæ, sed necessariae, quibus repugnat, ab idea nasci iuxta doctrinam statutam num. præced.

Septimò quæritur. Quot in Deo sint ideae. 40
Dicendum est, infinitas esse. Quia tot sunt, quot creaturæ possibiles, iuxta dicta num. 33. & 35. Creaturæ autem possibiles infinitæ sunt; vt ostendimus tom. 1. huius Operis disput. 13. quæst. 3.

Octauò quæritur. Quomodò inter se differant idea, & exemplar. Respondeo, exemplar frequentius pro obiectiuo, quàm pro formali, aut pro coalescente ex vtroque videri vsurpari: cum tamen idea tam pro formali, quàm pro obiectiuâ, quàm pro compositâ ex vtrâque videatur sumi communiter. Aliam differentiam videtur ponere S. Tho. 1. par. quæst. 15. artic. 3. inter exemplar, & idea; quòd scilicet exemplar proprius dicatur respectu creaturarum, quæ de facto fiunt à Deo; idea vero respectu omnium possibilium, quæ à Deo fieri possunt. Et hæc de diuinis ideis. Deque diuinâ scientiâ dicta sunt satis.